

ВИСОКИ САВЕТ СУДСТВА
СТРАТЕШКИ ПЛАН 2011 – 2013.

Март 2011.

САДРЖАЈ

Листа акронима	3
УВОДНА РЕЧ.....	4
1 ВИЗИЈА, МИСИЈА, ВРЕДНОСТИ И КЉУЧНИ ПРИНЦИПИ	4
1.1 Визија Високог савета судства	4
1.2 Мисија.....	4
1.3 Вредности и кључна начела.....	4
2 СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ	4
3 СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ, ЗАДАЦИ И ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ.....	6
Прилог 1: Временски план активности (гантограм).....	11

Листа акронима

ВСС – Високи савет судства

АК – Административна канцеларија (Високог савета судства)

МП – Министарство правде

УСАИД - Агенција Сједињених Америчких Држава за међународни развој

ОЕБС – Организација за европску безбедност и сарадњу

ЕК – Делегација европске комисије

ИМГ – Међународна група за менаџмент

ВКС – Врховни касациони суд

ДВТ – Државно веће тужилаца

ДС – Друштво судија Србије

АС – Апелациони судови

УВОДНА РЕЧ

Високи савет судства је независно и самостално тело које обезбеђује и гарантује независан и самосталан рад судова и судија. Основан је 6. априла 2009. године у складу са Уставом Републике Србије и Законом о Високом савету судства, као резултат истинске намере Републике Србије да се ојача владавина права.

У оквиру своје потребе да допринесе остварењу планиране реформе правосуђа у Републици Србији, Високи савет судства је израдио Стратешки план за период од 2011. до 2013. године. У овом Стратешком плану наведене су активности које представљају наставак реформе правосуђа која је, ради јачања правосудне гране власти, започета током претходног периода.

1 ВИЗИЈА, МИСИЈА, ВРЕДНОСТИ И КЉУЧНИ ПРИНЦИПИ

1.1 Визија Високог савета судства

Република Србији има делотворан и ефикасан, самосталан и независан судски систем, доступан свим грађанима под једнаким условима и у који грађани имају поверења.

1.2 Мисија

Високи савет судства доприноси учвршћивању владавине права у Републици Србији, кроз делотворан и ефикасан, самосталан и независан судски систем, доступан свим грађанима под једнаким условима и у који грађани имају поверења.

1.3 Вредности и кључна начела

Националном стратегијом за реформу правосуђа, као и овим стратешким планом, одређена су четири кључна начела за функционисање правосуђа: независност, одговорност, транспарентност и ефикасност. То су истовремено и кључни приоритети за правосуђе на путу Србије ка чланству у Европској унији. Осим ових вредности, Високи савет судства дефинисао је и универзалне вредности којима се води у свом раду, а које су оријентир деловања и понашања чланова. Тиме чува и унапређује достојанство и углед сопствене институције, као и судија и судова.

2 СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ

Стратешки приоритети Високог савета судства у наредне три године су:

- ▶ **Јачање независности судства**
Независно судство је основ правне државе и владавине права, демократског друштва у којем се у потпуности поштује принцип поделе власти. Јачање независности судства у Србији значи да Високи савет судства има искључиву надлежност за укупно функционисање судског система.
- ▶ **Транспарентно и доступно судство**
Транспарентно судство је оно чији рад је доступан свим грађанима. Да би било доступно, сви грађани морају имати приступ судским зградама, судницама и суђењима, али и свим подацима и информацијама значајним за грађане.
- ▶ **Судски систем у који грађани имају поверења**

Грађани имају поверења у судство и судије који одговорно врше своју функцију доносећи квалитетне одлуке у разумном року, поштују странке у поступку и придржавају се Етичког кодекса. То је систем који има отворен процес избора, напредовања, одговорности и престанка судијске функције и у коме постоји проактивна и јасна комуникација са грађанима.

▶ **Компетентне и задовољне судије и запослени у судству**

Компетентне судије се перманентно стручно усавшавају и имају знање и искуство неопходно за квалитетно и ефикасно обављање посла. Задовољне судије и запослени у судству обављају свој посао у добрим условима и адекватно су награђане за свој рад. Ако је то испуњено, судови могу да обављају своју функцију на задовољавајући начин.

▶ **Самосталан и функционалан Високи савет судства**

Само самосталан и функционалан ВСС може обављати све послове из надлежности који су му Уставом и законом дати, квалитетно и у прописаним и планираним роковима. То омогућава и добро функционисање целокупног судског система.

3 СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ, ЗАДАЦИ И ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ

Стратешки циљ 1

Ојачати независност судства кроз успостављање надлежности ВСС да бира судије и председнике судова и стављање функционисања целокупног судског система у искључиву надлежност ВСС

Независно судство значи судије и судови који суде на основу Устава и закона, без утицаја било ког појединца, институције, медија или других грана власти. Само истински независно судство може бити гаранција владавине права, правне сигурности и заштите личних и имовинских права физичких и правних лица. Да би судство било независно, неопходно је да се испуне три услова: прво, да је Високи савет судства носилац јединственог и независног оквира руковођења којим се обезбеђује адекватна управа и боље функционисање судова; друго, да Високи савет судства има све неопходне ингеренције да самостално одређује и управља буџетом за судски систем; треће, да Високи савет судства има све ингеренције да самостално и независно управља унутрашњим уређењем рада судова, односно да има искључиву надлежност над функционисањем судства и изборима судија и председника судова.

Стога ће Високи савет судства иницирати измене уставног и законског оквира које би омогућиле да ВСС у потпуности преузме своју улогу и обезбеди независност целокупног судског система. Те промене укључују пре свега промене Устава, а затим и кључних закона.

Да би се овај циљ остварио, потребно је предузети **следеће задатке:**

- У наредне две године иницирати измену Устава како би се успоставила искључива надлежност ВСС за избор судија, председника судова и функционисање судства
- У наредне две године иницирати измене Закона о уређењу судова и Закона о ВСС како би ВСС преузео потпуну надлежност над функционисањем судства
- У наредне три године иницирати измене Закона о судијама како би се успоставила искључива надлежност ВСС за избор судија и председника судова

Приоритетне активности у следећих годину дана

- Организовати консултације са судијама и релевантним актерима о неопходним изменама Устава и закона (месец 6 - 9¹)
- Урадити упоредне анализе са решењима других земаља у погледу надлежности њихових судских савета (месец 9)
- Организовати округле столове/јавне дебате/расправе по судовима са стручњацима и релевантним актерима на ову тему (месец 10 и 11). Медијске промотивне активности (месец 9 -12).

Стратешки циљ 2

Учинити судски систем транспарентним и доступним кроз обезбеђивање услова за потпуну доступност и коришћење судског система свим грађанима: приступ судским зградама, судницама, суђењима, подацима и информацијама значајним за испуњење захтева грађана.

Да би судски систем био транспарентан и доступан, грађанима мора да се обезбеди приступ судским зградама, судницама и суђењима, али и свим подацима везаним за суђења и њихове предмете. При томе, Високи савет судства има у виду да, иако су грађани једнаки пред

¹ Бројеви у заградама се односе на месеце од дана када план почиње да се имплементира и не поклапају се нужно са календарским месецима

законом, сви грађани немају исте могућности и да је за истински доступан и транспарентан судски систем неопходно узети у обзир разлике које постоје међу грађанима. Високи савет судства препознаје следеће потребе: информатички систем, односно више информације у судовима, који ће грађанима омогућити брзо и лако сналажење и долажење до информација и података који су им неопходни; техничко-просторне услове у судницама који ће свим грађанима, укључујући и грађане са различитим облицима инвалидитета, омогућити да остваре право приступа судовима и суђењима; језичка равноправност, односно обезбеђивање довољног броја потребних тумача и преводиоца како би грађани, без обзира на етничку и националну припадност, остварили своја права пред судом; и на крају, финансијска доступност, што подразумева да су судске таксе примерене платежној моћи грађана и правних лица, као и стварање услова за бесплатну правну помоћ и заступање за оне категорије којима је то неопходно.

Иако су неки од предуслова за транспарентно и приступачно судство наведени у Националној стратегији реформе правосуђа и регулисани различитим законима², неопходно је предузети кораке како би се донети закони спровели у пракси и грађанима омогућило да остваре своја права.

Да би се овај циљ остварио, потребно предузети следеће задатке:

- У наредних годину дана обезбедити информатички систем који омогућава свим грађанима једноставно и брзо долажење до информација и података о раду суда
- У наредних годину дана повећати доступност информација грађанима који немају приступа Интернету
- У наредне две године обезбедити просторно-техничке и друге услове како би се свим грађанима омогућио приступ судовима, без обзира на етничку и националну припадност, материјални статус или инвалидитет

Приоритетне активности у следећих годину дана

- Прибавити информације о подацима који су потребни грађанима, обавити упоредне анализе са решењима у другим земљама, дефинисати садржај информатичког система, ангажовати извођача (месеци 2 - 11)
- Сагледати стање у судовима везано за општу транспарентност појединачних судова и саставити препоруке судовима у погледу транспарентности и доступности информација грађанима који немају приступ Интернету
- Сагледавање стања и потреба за изменама просторно-техничких услова по судовима (месец 5-12)³
- Сагледати стање у судовима везано за информисање грађана о коришћењу услуга судског система (језичка и финансијска приступачност), креирати јединствени сет препорука за измену закона и прописа који ће то омогућити (месец 5-12).
- Медијске промотивне активности

Стратешки циљ 3

² Закон о парничном поступку (Службени гласник РС бр. 125/04, 111/09), Законик о кривичном поступку, Службени лист СРЈ бр. 70/01, 68/02, Службени гласник РС бр. 58/04, 85/05, 49/07, 20/09 и 72/09) Закон о судским таксама (Службени гласник РС бр. 28/94, 53/95, 16/97, 34/2001, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008 и 31/2009)

³ у другој години: на основу сагледаног стања креирање препоруке Министарству правде везано за неопходне измене

Повећање поверења грађана у судски систем кроз успостављање одговорног и ефикасног судства обезбеђивањем суђења у разумном року и правне сигурности, успостављањем система за вредновање рада и понашања судија и унапређењем комуникације са грађанима.

Поверење грађана у независно и квалитетно судство је неопходно у сваком демократском друштву. Током претходног периода поверење грађана у судски систем - како у ефикасност система, тако и у квалитет и ефективност судских одлука - било је значајно пољуљано. Да би се то поверење повратило и унапредило неопходно је да судски систем успостави одређене стандарде рада, да их се придржава, али и да те промене адекватно представи грађанима. Високи савет судства је идентификовао неколико области у којима је неопходно предузети мере које би допринеле поновном успостављању поверења грађана у судство: прво, ефикасност - односно решавање старих предмета, али и праћење рокова у којима се решавају актуелни предмети; друго, обезбеђивање правне сигурности, односно доношење квалитетних и уједначених судских пресуда (другим речима, грађани треба да буду сигурни да ће се њихов предмет решити на исти начин без обзира у ком суду и који судија га решава). Треће, неопходно је успоставити систем за вредновање рада судија и доследно га примењивати; у исто време потребно је радити на подизању одговорности судија према професији коју обављају. Четврто, неопходно је да судски систем постане проактиван у комуникацији са грађанима, како би се промене и резултати реформе судства благовремено и на прави начин представили грађанима.

Стога је, да би се овај циљ остварио, потребно предузети следеће **зadatке**:

- У наредних три године смањити број старих предмета (у односу на укупан број предмета) тако да њихов број не прелази 10 %
- У наредних годину дана успоставити механизме за редовно праћење, анализу и адекватно реаговање на број и решавање старих предмета.
- У наредних годину дана осмислити и применити систем редовних консултација Високог савета судства са Врховним касационим судом и апелационим судовима, ради уједначавања судске праксе.
- У наредних годину дана усвојити и имплементирати подзаконска акта којима се ближе уређује вредновање рада судија, дисциплинска одговорност и понашање судија и поштовања Етичког кодекса.
- Креирати и применити план проактивног комуницирања позитивних резултата рада судова/рад са грађанима

Приоритетне активности у следећих годину дана

- Утврдити стање везано за старе предмете на почетку године и спровести шестомесечне анализе резултата спровођења програма решавања старих предмета (месец 2 - 7). Креирати препоруке за ефективније смањивање броја старих предмета (месец 9)
- Обавити шестомесечне анализе рада судова и на основу њих креирати извештаје о раду судова и сет препорука за даље унапређење (месец 2 -9)
- Годишња анализа судске праксе везано за појаву различитих одлука у истим ситуацијама коју заједнички раде ВСС, ВКС и АС
- Обезбедити услове за рад именованих тела (1-2 месец). Успоставити шестомесечну анализу рада дисциплинских органа и тела надлежних за вредновање рада судија и председника судова (6. и 12. месец од почетка рада именованих тела).
- Идентификовати информације везане за реформу судства које је потребно обезбедити грађанима (позитивни резултати реформе, мрежа судова, права грађана), наћи средства и имплементирати кампању (месеци 8 – до краја године).

- Медијске промотивне активности континуирано прате остале активности.

Стратешки циљ 4

Повећати ниво компетентности и задовољства судија и запослених кроз успостављање система за квалитетну, континуирану обуку и стручно усавршавање и унапређења услова рада и материјалног положаја.

Високи савет судства је свестан да без посвећених, компетентних и задовољних судија и запослених није могуће остварити квалитетан, независан и ефикасан судски систем. У том смислу, од виталне је важности омогућити квалитетно и континуирано образовање судијског кадра као и свих запослених, али и њихово континуирано стручно усавршавање.

Даље, Високи савет судства сматра да је веома важно омогућити судијама и запосленима у судству приходе који одговарају тежини и одговорности посла који обављају, као и адекватне услове за рад - како просторне тако и техничке. На крају, за постизање адекватног нивоа квалитета рада и ефикасности неопходно је предузети мере да се избегне преоптерећеност појединих судова, судија и запослених.

Стога је, да би се овај циљ остварио, потребно је обавити следеће задатке:

- У следећих годину дана успоставити механизме сарадње/консултација са Правосудном академијом везано за број полазника и програме обуке
- У следећих годину дана успоставити критеријуме и стандарде материјалног положаја судија и запослених, као и система за редовно праћење
- У следеће три године успоставити и применити стандарде за задовољавање минимума прихватљивих услова рада судија и запослених
- У следеће три године успоставити и применити механизам за процену и праћење оптерећености судија и судова као и реаговање на неравномерну оптерећеност
- У следеће три године увести судског менаџера у судове са више од 30 судија

Приоритетне активности у следећих годину дана

- Сагледати број упражњених места судија и запослених како би се утврдио број полазника обука Правосудне академије, формирати комисију која ће урадити испитивање потреба за обуком судија и запослених и на основу анализе дати предлоге за обуку судија и запослених (теме и циљне групе) (месец 1 - 3)
- Формирати комисију која ће анализирати материјални положај судија и запослених, направити анализу критеријума стандарда по судовима у РС, направити компаративну анализу у земљама региона и на основу анализа и консултација усвојити критеријуме и стандарда и механизма за праћење (месеци 1-8). Примена усвојених критеријума и стандарда (месец 9-12).
- Формирати комисију која ће утврдити стање у судовима везано за услове рада и креирати предлог стандарда услова рада на основу анализе и консултација. Усвојити стандарде и дати иницијативу Министарству правде да отпочне са применом стандарда (7. месец и даље, да би се крајем друге године примене плана дале препоруке).
- Формирати комисију која ће направити анализу стања/оптерећења те препоруке за превазилажење проблема оптерећености по судовима (месеци 3-6). Успоставити тромесечно праћење оптерећености.
- У следеће три године проценити резултате рада судских менаџера и њихов допринос унапређењу рада судова

Стратешки циљ 5

Успоставити функционалан и самосталан ВСС кроз стварање адекватне организационе структуре која омогућава ефикасно административно функционисање, самостално управљање буџетом, јавност рада и континуирано унапређење рада ВСС.

Високи савет судства као највиши орган судске власти има одговорност за управљање судским системом и у исто време представља гарант независности и самосталности судова и судија. Стога је од велике важности успоставити функционалан и самосталан Савет, што укључује потпуно административну оспособљеност укључујући и оспособљеност за управљање буџетом,⁴ адекватне техничко-просторне капацитете, механизме за континуирано стручно усавршавање чланова и запослених у Савету, и на крају, адекватне механизме и капацитете за односе са јавношћу.

Да би се овај циљ остварио, потребно је обавити следеће **задатке**:

- У следећих шест месеци успоставити потпуно функционисање Административне канцеларије
- У следећих шест месеци успоставити функционисање Сектора за материјално финансијске послове и редован рад на планирању и обезбеђивању потребних средстава
- У следећих годину дана успоставити услове за рад Сектора за односе са јавношћу, креирати и применити механизме за обезбеђивање јавности рада ВСС
- У следећих годину дана креирати механизме за континуирано стручно усавршавање чланова ВСС, међународну сарадњу са другим саветима и укључивање у светске и европске мреже

Приоритетне активности у следећих годину дана

- Извршити техничку опремљеност канцеларије, расписати и спровести конкурс према усвојеној систематизацији радних места, утврдити потребе за обуком и организовати обуку запослених (месец 1 - 6)
- Успоставити Сектор за материјално финансијске послове, обучити запослене и извршити техничко и информатичко опремање овог сектора (месец 4 и 5); успоставити редовне послове буџетирања, праћења трошкова и обезбеђивања средстава према идентификованим потребама
- Изменити акте којима се регулише јавност рада ВСС и отворити седнице ВСС за јавност (месеци 1-2)
- Формирати сектор за односе са јавношћу, обучити запослене у служби и успоставити циљеве и задатке службе ВСС за односе са јавношћу (месеци 5-9)
- Израдити комуникациону стратегију за унапређење јавности рада ВСС (месец 1- 4)
- Ажурирање Интернет презентације и одржавање редовних састанака са уредницима и новинарима (месец 1 - 4)⁵

Напомена: Детаљан распоред активности по месецима дат је као Прилог бр. 4.

⁴ Како би ВСС стекао надлежност да предлаже укупни правосудни буџет, укључујући капитална улагања и да се укључује у буџетске преговоре пред Народном скупштином.

⁵ Ова активност би затим требало да постане редовна активност у оквиру комуникационе стратегије

Прилог 1: Временски план активности (гантограм)

Циљ	Задатак	Активност	Напомена: Бројеви у заглављима се односе на број месеци од дана почетка примене плана и не поклапају се нужно са календарским месецима													
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Ц1	31	Организовати консултације са судијама и релевантним актерима о неопходности измене Устава														
		Урадити упоредну анализу са другим земљама														
		Организовати округли сто са стручњацима и РА на тему														
		Медијске промотивне активности														
	32	Организовати консултације са судијама и релевантним актерима о неопходним изменама Закона о уређењу судова и Закона о ВСС														
		Урадити упоредну анализу са другим земљама														
		Организовати округли сто са стручњацима и РА на тему														
		Медијске промотивне активности														
	33	Организовати консултације са судијама и релевантним актерима о неопходним изменама Закона о судијама														
		Урадити упоредну анализу са другим земљама														
		Организовати округли сто са стручњацима и РА на тему														
		Медијске промотивне активности														
Ц2	31	Прибавити информације о подацима који су потребни грађанима														
		Упоредне анализе са другим земљама														

		Дефинисање садржаја информационог система																				
		Расписивање тендера и ангажовање компаније																				
		Медијске промотивне активности																				
	32	Сагледати стање у судовима у вези са општом транспарентношћу појединачних судова и саставити препоруке судовима везано у вези са транспарентношћу и доступношћу информација грађанима који немају приступ Интернету																				
	33	Сагледавање стања и потреба за изменама просторно-техничких услова по судовима																				
		Сагледати стање у судовима инф грађана о коришћењу услуга судског система (језичка и финансијска приступачност), креирати јединствени сет препорука за измену закона и прописа који ће то омогућити																				
		Медијске промотивне активности																				
ЦЗ	31	Утврдити број старих предмета по судовима																				
		Анализа резултата спровођења програма решавања старих предмета																				
		Креирати препоруке за ефективније смањивање броја старих предмета																				
		Медијске промотивне активности																				
	32	Шестомесечне анализе рада судова, извештаји о раду и сет препорука за унапређење																				
		Медијске промотивне активности																				
	33	Годишња анализа судске праксе везано за појаву различитих одлука у истим ситуацијама коју заједнички раде ВСС, ВКС и АС																				
	34	Обезбедити услове за рад именованих тела																				
		Успоставити шестомесечну анализу рада дисциплинских органа и тела надлежних за вредновање рада судија и председника судова																				
		Медијске промотивне активности																				
	35	Идентификовати информације везане за реформу судства које је потребно обезбедити грађанима (позитивни резултати реформе, мрежа судова, права грађана), наћи																				

		средства и имлементирати кампању																		
Ц4	31	Сагледати број упражњених места судија и утврдити број полазника обука Правосудне академије																		
		Формирати комисију која ће анкетирати судове које потребе за обуком имају судије																		
		Дати предлоге за обуку судија и зап. које теме би требало обратити и које циљне групе																		
	32	Формирати комисију која ће анализирати материјални положај судија и запослених																		
		Направити анализу критеријума стандарда по судовима у РС																		
		Направити компаративну анализу у земљама региона																		
		На основу анализа <i>и консултација</i> усвојити критеријуме и стандарда и механизма за праћење																		
		Примена усвојених критеријума и стандарда																		
	33	Формирати комисију која ће утврдити стање у судовима везано за услове рада и креирати предлог стандарда услова рада на основу анализе <i>и консултација</i> , усвојити стандарде и дати иницијативу Министарству правде да отпочне са применом стандарда (месец 7 и даље, да би се крајем друге године примене плана дале препоруке).																		→
	34	Формирати комисију која ће направити анализу стања оптерећености по судовима																		
		Анализа стања у судовима, препоруке за превазилажење проблема оптерећености у судовима																		
		Успоставити тромосечно праћење оптерећености.																		
	35	У следеће три године проценити резултате рада судског менаџера и њихов допринос унапређењу рада судова																		
Ц5	31	Технички опремити Административну канцеларију																		
		Расписати и спровести конкурс према усвојеној систематизацији радних места																		
		Утврдити потребе за обуком и организовати обуку запослених																		

32	Успоставити Сектор за материјално финансијске послове																			
	Обучити запослене																			
	Извршити техничко и информатичко опремање овог сектора																			
	Успоставити редовне послове буџетирања, праћења трошкова и налажења средстава према идентификованим потребама																			
33	Изменити акте којима се регулише јавност рада ВСС и отворити седнице ВСС за јавност																			
	Формирати сектор за односе са јавношћу, обучити запослене у служби и успоставити циљеве и задатке службе ВСС за односе са јавношћу																			
	Израда комуникационе стратегије за унапређење јавности рада ВСС																			
	Ажурирање Интернет презентације и одржавање редовних састанака са уредницима и новинарима																			
34	Формирати библиотеку са стручном литературом, организовати округле столове под окриљем ВСС, учешће на домаћим, регионалним и међународним скуповима (конференцијама) које се баве правосуђем, а посебно радом судских савета																			